

SÜRDÜRÜLEBİLİR İNOVASYON VE TEKNOPARKLAR: GAZİ TEKNOPARK ÖRNEĞİ

Gazi Teknopark'ta ağırlıklı olarak yazılım, elektronik, mekatronik gibi alanlarda Ar-Ge çalışmaları yürütülmekle birlikte enerji-çevre teknolojileri ile medikal-biyomedikal teknolojiler de öne çıkmaya başlayan alanlar arasındadır. Akademisyenler ve genç girişimcilerin kurduğu önemli sayıda firma Kuluçka Merkezinde özel koşullarla desteklenmektedir.



DR. TUĞRUL İMER

Gazi Teknopark
Genel Müdür

İnovasyonu tanımlarken hep sürdürülebilirlikten ve bunun için de ihtiyaca nail buluşun piyasada alabileceği talepten söz etmekteydik. İnovasyon bu sebepten dolayı ticarileşme ve de özellikle sürdürülebilir bir ticarileştirme ile özdeş hale gelmiş bir terim olarak literatüre girmiştir. Çünkü üniversitelerde, sanayi kuruluşlarında, laboratuvarlarda ya da tasarım/ yazılım ile uğraşan kamu özel kuruluşlarında üretilen bilginin piyasada insanların bir ihtiyacına cevap vermesi ile ancak bu buluşa bir talep ulaşması mümkün olabilir. Bu durumda piyasa bunun karşılığını para olarak sağlayacak ve nakit akışı ile birlikte tüm inovasyon ekosistemi desteklenmiş olacaktır. Aynı zamanda Ar-Ge çalışmalarının devamlı ve etkin işleyişi de finans ile doğrudan ilişkilidir.

Aynı bağlamda bilgi ve ürün üretme potansiyeli de finans kadar önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu potansiyel ülkeden ülkeye göre değişmekte olup yetişmiş insan gücü, üniversitelerdeki ve sanayideki bilgi ve insan kapasitesi, aynı zamanda da sanayi- üniversite altyapıları ve üretim kapasitesi ile doğrudan ilintilidir. Dolayısıyla potansiyel kavramı inovasyon kavramı ile doğrudan orantılıdır.

Burada başarılı sonuçlar elde etmek için ülke içerisinde ve dışında aktörler arasında etkileşim ve işbirliklerinden söz etmek gerekir. Haliyle, inovasyon ekosistemindeki aktörler arasındaki ilişkileri sağlayacak olan aktörlerin kabiliyet ve kapasitelerinin haricinde

etkin kamu politikalarının belirleyici rolü üstlendiği de tüm ülke örneklerinden de görüleceği üzere aşîkârdır. Bu bağlamda teknoparklar da aslında yüksek katma değerli üretim kapasitesine ve gelişmiş, sürdürülebilir bir inovasyon ekosisteminin kurulması için ortaya konmuş birer kamu politikası araçlarıdır. Her ülke örneğinde kamunun sağladığı teşvik tür ve miktarları değişiklik gösterse de teknoparklar temel amaç olarak kümelenme sinerjisinden faydalanarak iş birliği ve etkileşimleri artırmak suretiyle bünyelerindeki firmaların Ar-Ge satış kapasitelerini arttırmayı hedeflemektedirler. Bu anlamda Türkiye'de bulunan teknoparklar 2001 yılından beri üniversite, sanayi, kamu ve şirketler arasında bağ kurarak inovasyon ekosisteminin desteklenmektedirler.

Şu unutulmamalıdır ki ticarileştirme; aslında potansiyeli olan bir Ar-Ge ürününün ya da hizmetin önce pazarlaması ve daha sonra satışı kavramıdır. Burada teknoparklar, TTO'lar pazarlama şirketleri hep metodoloji ile meşguldürler. Bunlar ürünün potansiyeli ile ilgili değildir. O zaman ticarileştirme, Türkiye'de gelinen noktada istenilen seviyede değilse, burada metodoloji kadar potansiyel yetersizlikler de söz konusudur. Bu konuda bazı alanlarda çok önemli aşamalar kaydedilmiş olsa da bazı alanlarda ise daha fazla potansiyel oluşturmaya ihtiyaç olduğu değerlendirilmektedir. Ancak Teknoparkların, rolünü metodolojide sorgulaması gerekir: nasıl daha iyi satarız? Satış ve



pazarlama, hedeflenen bölgesel pazara göre yurt içi ve yurt dışı olarak iki türlü ele alınabilir. Bu noktada biz Gazi Teknopark olarak sağladığımız nitelikli hizmetlerle fikir aşamasından yerel satışlara ve devamında ihracata kadar her aşamada girişimlere destek oluyoruz.

Gazi Teknopark Teknoloji Geliştirme Bölgesi Kurucu ve İşletici A.Ş. 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Yasası çerçevesinde 10.10.2007 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan Bakanlar Kurulu kararıyla Teknoloji Geliştirme Bölgesi olarak ilan edilmiştir. 2008 yılında aktif olarak faaliyetine başlayan Gazi Teknopark, aradan geçen sürede oldukça hızlı bir gelişim göstererek Türkiye'nin önde gelen teknoparkları arasında yerini almıştır. Gazi Üniversitesi Gölbaşı Yerleşkesindeki yaklaşık 59.000 m²'lik bir alanda faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu alanda yer alan 20.000 m²'ye yakın kapalı alana sahip binasını, çeşitli altyapı ve üstyapı iyileştirme çalışmaları sonrasında Teknopark kullanımına uygun hale getirmiştir. Tam doluluğa yakın olarak faaliyet gösteren Teknoparkımızda halen 124 firma ve 800'den fazla personel, 200 civarı Ar-Ge projesi yürütmektedir.

Gazi Teknopark'ta ağırlıklı olarak yazılım, elektronik, mekatronik gibi alanlarda Ar-Ge çalışmaları yürütülmekle birlikte enerji-çevre teknolojileri ile medikal-biyomedikal teknolojiler de öne çıkmaya başlayan alanlar arasındadır. Akademisyenler ve genç

girişimcilerin kurduğu önemli sayıda firma Kuluçka Merkezinde özel koşullarla desteklenmektedir. 2013 yılından itibaren özellikle Üniversite-Sanayi İşbirliğini arttırmaya odaklanan Teknoparkımız, TÜBİTAK 1513 Teknoloji Ofisleri (TTO) Destek programı kapsamında desteklenen Gazi Teknoloji Transfer Ofisi (Gazi TTO) projesinin de yürütücü kuruluşudur ve Üniversitemiz ile birlikte faaliyetlerine aktif olarak devam etmektedir. Teknopark'ta aynı zamanda 2015 yılından itibaren T.C. Ticaret Bakanlığı ile uluslararasılaşma projeleri (URGE, HİSER) ve 2017 yılından itibaren TÜBİTAK ile Bireysel Genç Girişimcilik (BİGG) projesi başarılı bir şekilde yürütülmektedir.

Gazi Teknopark'da firmalara yönelik olarak nicel ve nitel olarak ikiye ayırabileceğimiz iki türlü hizmet vermekteyiz. Temel işletme hizmetlerimizi kısaca şu şekilde özetleyebiliriz:

- 4691 sayılı TGB yasanı kapsamında Bölgenin her türlü işletme hizmetinin yürütülmesi,
- Bölgede TGB faaliyetlerine uygun bina ve altyapının oluşturulması ve altyapı hizmetlerinin sunulması, (elektrik, ısınma, su, internet, çevre düzenleme, vb.)
- 24 saat güvenlik ve danışma hizmeti,
- Ortak alan temizlik hizmeti,
- Kapalı otopark alanları ve Güneş Enerjisi Santrali işletilmesi,

Ticarileştirme; aslında potansiyeli olan bir Ar-Ge ürününün ya da hizmetin önce pazarlaması ve daha sonra satışı kavramıdır. Burada teknoparklar, TTO'lar pazarlama şirketleri hep metodoloji ile meşguldürler. Bunlar ürünün potansiyeli ile ilgili değildir. O zaman ticarileştirme, Türkiye'de geline nokta istenilen seviyede değilse, burada metodoloji kadar potansiyel yetersizlikler de söz konusudur.

- Spor Odası
- Kafeterya ve Yemek Hizmeti
- Konferans ve Toplantı Salonları
- Prototip Atölyesi

Nitelikli destek hizmetlerimizi ise şöyle özetleyebiliriz:

- Yönetmelik duyuru sistemi ile güncel yasal mevzuat; Ar-Ge destekleri ve teknolojik etkinlikler; iş birliği durumlarının firmalarla paylaşımı,

- Güncel mevzuat, ar-ge destekleri ve teknolojik iş birlikleri oluşturmak amacıyla iş geliştirme, networking ve kapasite artırma amacına yönelik eğitimler ve etkinlikleri düzenlenmesi,

- Firmaların kendi aralarında ve üniversitelerle iş birliği kurmalarında destek ve katkı veren konumda teknoloji transfer faaliyetleri yürütülmesi,

- Gazi Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisi faaliyetlerine destek sağlanması,

- Firmaların yurtdışı ve yurtdışı tanıtım ve pazarlama faaliyetlerine destek verilmesi,

- Ön Kuluçka Hizmetleri (girişimcilere şirketleşme öncesi eğitim ve mentorluk hizmetleri verilmesi, yarışmalar düzenlenmesi vb.),

- Anahtar Kuluçka Merkezi hizmetleri,

- Prototip Atölyesi ile firmalarının ürün prototiplerini oluşturma imkânı,

- Uluslararası Faaliyetleri (ihracat kapasitesini artırma, işbirliklerini geliştirme, ortak proje yürütme vb.),

- Yeni kurulan teknoparklar başta olmak üzere ilgili konularda danışmanlık hizmetleri, çeşitli kuruluşlara (Kalkınma Ajansı, AB Programları, vb.) sunulan projelerde ortaklık,

- Sosyal etkinlik ve motivasyonu artırıcı organizasyonlar düzenlenmesi.

Gazi Teknopark, kuruluşundan itibaren kuluçka firmalarının oranının yüksek olduğu bir teknoparktır. Teknopark bünyesindeki tüm firmaların yüzde 37'sini kuluçka statüsündeki firmalar oluşturmaktadır. Kuruluş tarihi üzerinden 3 yıl geçmemiş firmalar, proje değerlendirme sürecini başarıyla tamamladıktan sonra tercihlerine göre Anahtar Kuluçka Merkezi'nde masa kiralarak veya kapalı ofis kiralarak bölgeye kuluçka statüsünde kabul edilebilmektedir. 2015 yılında faaliyete geçen ve 180 m2 alanda 32 kişi kapasitesi bulunan Anahtar Kuluçka Merkezi'nde indirimli kira imkânı ile birlikte girişimcilere ücretsiz internet, ısınma ve elektrik imkânı sağlanmaktadır. Bu girişimciler kuluçka sürelerince Anahtar Prototip Atölyesi'nden sadece malzeme maliyetleri ile faydalanabilmektedir.

Gazi Teknopark tarafından yürütülen uluslararası çalışmalarının temel amacı teknopark firmalarının uluslararası rekabet güçlerinin geliştirilmesine yönelik faaliyetler düzenleyerek firmaların uluslararası kapasitelerini arttırmaktır. Bu hedefe yönelik olarak teknoparkımız bünyesinde çeşitli küme, eğitim, danışmanlık faaliyetleri yürütülmektedir.



Gazi Teknopark, kuruluşundan itibaren kuluçka firmalarının oranının yüksek olduğu bir teknoparktır. Teknopark bünyesindeki tüm firmaların yüzde 37'sini kuluçka statüsündeki firmalar oluşturmaktadır.

Yürütülen bütün faaliyetlerde alanında uzman hizmet sağlayıcılarla çalışmak konusunda hassasiyet gösterilmektedir. Ancak özellikle yurtdışı pazarlama faaliyetlerinde heyet ziyaretinin düzenleneceği bölgede konusunda uzman lokal ve pazarlama, B2B toplantı organizasyonu konularında yetkinliğe sahip danışman firmalarla çalışılması ve teknoparkımızdaki uluslararası biriminin danışman firmayla koordineli çalışarak heyet ziyaretinin organizasyonunu gerçekleştirilmesi faaliyetlerin başarıyla sonuçlanmasının en önemli sebepleri olarak gösterilebilir.

Teknoparkımızda gerçekleştirilen uluslararası faaliyetleri Ticaret Bakanlığı uhdesindeki projeler kapsamında yürütülmektedir. Bu bağlamda ilk olarak 2016 yılında Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesi (URGE) projesi çerçevesinde, teknoparkımız bünyesinde 21 firmanın katılımı ile oluşturulan "Gazi Bilişim Kümesi" faaliyetlerine başlamıştır. URGE tebliği altında 36 aylık faaliyet süresini Mayıs 2018'de başarıyla tamamlayan Gazi Bilişim Kümesi, Mayıs 2018'de başlayan Hizmet Sektörü Rekabet Gücünün Artırılması (HİSER) projesi kapsamında faaliyetlerini kesintisiz olarak sürdürmektedir.

Küme faaliyetlerinin aralıksız sürdürülmesi sebebi ile 2016 yılında başlayan uluslararası faaliyetlerinin doğrudan ve dolaylı etkilerini günümüzde de görmeye devam etmekteyiz. Bu bağlamda Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan "2015/8 Sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticaretinin Desteklenmesi Hakkında Karar" kapsamında düzenlenen yurtdışı pazarlama faaliyetleri de HİSER ve URGE projelerine paralel olarak yürütülmüştür.

Gazi Teknopark süreç içerisinde kendine özgü olarak tasarladığı strateji ve metodolojiler ile birlikte kayda değer bir ivme yakalamış ve Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesi (URGE) projesi kapsamında yürütülen "Gazi Bilişim Kümesi Faaliyetleri" ile 2017 yılında Ticaret Bakanlığı tarafından Türkiye'nin en iyi 10 uygulayıcı kuruluşu arasına girmeyi başararak ödülle layık görülmüştür.

Gazi Teknopark'ın bünyesinde barındırdığı GES sistemi ile Türkiye'de kendi enerjisini üreten ilk Teknopark olmuş, Teknopark ile EnerjiSA ve diğer kuruluşlar

arasında TÜBİTAK, Avrupa Birliği ve Kalkınma Ajansı nezdinde ortaklaşa proje çalışmaları yürütülmüştür. Bu projelerin tanıtım açısından Teknopark'a sağladığı birçok faydalar bulunmakla birlikte, halen devam eden Avrupa birliği projeleri sonunda Gazi Teknopark Türkiye'deki ilk mikroşebeke kurulumuna sahip Teknopark olacaktır. Ayrıca Gazi Teknopark Güneş Enerji Santrali, pek çok Kamu Kurumu, Üniversite, orta, lise ve lisans düzeyinde öğrenciler, özel kuruluşlar tarafından sürekli olarak ziyaret edilen bir örnek olma özelliği taşımaktadır.

2016 yılında Gazi Teknopark firmalarında biriyle Fuse-IT projesi kapsamında Teknopark bünyesinde belirlenen alanlara sıcaklık okuma, sayaç okuma ve enerji izleme sistemlerinin yerleştirilmesi neticesinde çalışma ofislerinin güvenliği ile pilot proje çalışmaları yapılmıştır. Proje sonunda sisteme entegre edilen okuma cihazları halen Teknopark içerisinde kullanılmaktadır.

Sermayesinin tamamı Gazi Teknopark'a ait olan 'Gazi Teknoloji A.Ş.' unvanlı şirket, Gazi Üniversitesi akademisyenlerinin, şirket kurma işlemlerine emek harcamadan ve zaman kaybına mahal vermeyecek şekilde, Ar-Ge ve inovasyon çalışmalarını yürütebilmeleri, uzmanlık alanları ile ilgili projelerde yer alarak danışmanlık yapabilmeleri amacıyla kurulmuştur.

Gazi Teknopark Yönetiminde görev yapan, tecrübeli ve dinamik ekibimiz ile üniversite öğrencileri, akademisyenler ve şirketlerimizle kurduğumuz yakın temas sayesinde yaptığımız faaliyetlerle, bir yandan öğrenci ve akademisyenlerin ekosistem hakkında bilinçlenmesine katkı sağlarken, diğer yandan akademik bilginin katma değere dönüşmesi için gerekli tüm desteği sağlayarak üniversite-sanayi iş birliğini ortaya koyuyoruz.

İlk aşamada "Idea2Product" programıyla üniversite öğrencileri, tasarım odaklı düşünce teknikleri ile iş fikirleri geliştirmeyi öğreniyorlar. Teknolojik ve yenilikçi iş fikrine sahip öğrenci, mezun ve akademisyenler, bugüne kadar yüzde 56 başarı oranına ulaştığımız "BİGGAnahtar" programı ile TÜBİTAK'tan aldıkları 200.000TL hibenin yanında, nitelikli eğitim ve mentorluk hizmetleri olarak şirketleşebiliyorlar. BİGGAnahtar programı ile 2017 yılından bu yana 50 girişimci, toplamda 8.400.000TL hibe olarak şirketleştiler. Bu program da hem TÜBİTAK'tan destek alan girişimci oranıyla hem destek alan girişimcilerin daha sonra elde ettiği ticari başarılarıyla hem de programda uygulanan paydaşları bir araya getiren işbirlikleri modeliyle TÜBİTAK tarafından en başarılı uygulamalardan biri seçilmiştir. Ayrıca BİGGAnahtar programı ile TÜBİTAK'tan destek olarak Gazi Teknopark'ta şirketleşen girişimciler, proje süreleri boyunca Anahtar Kuluçka'dan ücretsiz olarak faydalanırken, Anahtar Atölye'de ise prototipleme çalışmalarını gerçekleştirebiliyorlar. BİGGAnahtar programında yeni dönemde de daha yüksek başarıları paylaşmayı hedeflediğimiz girişimcilerimiz ile yolumuza devam edeceğiz. Gazi Teknopark olarak, 2013 yılından bu yana, yürüttüğümüz programlarla 1200 ün üzerinde girişimciye

eğitim/mentorluk hizmeti sağlamış durumdayız. Şirketleşen ve Ar-Ge sürecinin ardından ticarileşme aşamasına gelen girişimcilerimizin ulusal ve uluslararası pazarlara erişimlerini sağlamak için birçok program yürütüyoruz. 2017 yılında başlattığımız ve Türkiye'de bulunan çatı kuruluşlarla firmalarımızı bir araya getirdiğimiz G-Tech Partner isimli programla firmalarımızı ulusal pazar ile buluşturuyoruz.

Türkiye'de faaliyette olan tüm Teknoparkların endeks verileri değerlendirilerek yapılan sıralamada Gazi Teknopark Türkiye'nin en başarılı Teknoparkları arasındadır. 2015 yılında gelişmekte olan (5 ≤ Yaş < 10) Teknoloji Geliştirme Bölgeleri sıralamasında 3. olan Gazi Teknopark, genel sıralamada 12. olmuştur. 2016 ve 2017 yıllarında 14. sırada olan Gazi Teknopark 2018 yılında 2 puan yükselerek 12. sıraya geçmiş ve Türkiye'nin en başarılı Teknoparkları arasındaki yerini korumaya devam etmiştir.

Ayrıca Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı web sayfasında yayınlanan '2023'e Doğru Türkiye Teknoparkları' başlıklı Dr. Mehmet CANSIZ'ın hazırladığı raporda; dünyada ve Türkiye'de Teknoparklar, Teknoparklarda faaliyet gösteren girişimciler/firmaların özellikleri, ekosistemin gözüyle Teknoparkların başarılarını etkileyen faktörler gibi konularda kapsamlı analizler yer almaktadır. Gazi Teknopark yürüttüğü programlarda elde ettiği başarıların yanında, firmalara sağladığı hizmetlerden memnuniyet düzeyinin çok yüksek olduğunu yapılan araştırmalarda da görülmektedir.

Gazi Teknopark olarak, tecrübeli ve özverili ekibimiz ile yaptığımız her faaliyette faydalanıcıların memnuniyetini göz önünde bulundurarak başarıyı hedeflemeye devam ediyoruz. Profesyonel, deneyimli, çözüm odaklı ve her zaman pozitif yaklaşımı ilke edinmiş Yönetim kadromuz ile firmalarımıza, Bölge'de yer alanlarıyla başlayan ve ürün ticarileştirmesine kadar uzanan geniş bir yelpazede nitelikli hizmetler sunuyoruz.

Aslında Gazi Teknopark örneğinde de olduğu gibi teknoarklarda yürütülen tüm faaliyetlerin amacı firmaların sürdürülebilir inovasyon yapmalarını sağlayacak destek mekanizmalarını en etkin şekilde uygulayabilmektir. Nihayetinde, kamu destekleri ile beraber teknoarklar eli ile yürütülen nitelikli programlar ya da teknoloji transfer ofisleri eli ile hızlandırılan üniversite - sanayi işbirliğine dayalı Ar-Ge çalışmaları aynı amaca yöneliktir. Bunların sonucunda ekosistemin üreteceği yüksek katma değerli ürün ve hizmetlerin finans ve istihdam olarak ülke ekonomisine geri dönmesi, böylelikle inovasyon ekosistemini sürekli beslemesi beklenmektedir. Bu anlamda ticarileştirme sürekli inovasyonun bütünleyici parçalarından birisi olarak öne çıkmaktadır. Aynı kapsamda teknoarkların ve teknoloji transfer ofislerinin rolü, destek ve metodoloji kavramları açısından sürekli değerlendirilmeli ve güncellenmelidir. İçinde yaşadığımız pandemi sürecinde daha da yakından takip ettiğimiz üzere küresel rekabet sürekli artmakta ve kulvar değiştirmektedir.

Gazi Teknopark tarafından yürütülen uluslararasılaşma çalışmalarının temel amacı teknoark firmalarının uluslararası rekabet güçlerinin geliştirilmesine yönelik faaliyetler düzenleyerek firmaların uluslararasılaşma kapasitelerini arttırmaktır.

Teknoarklarda yürütülen tüm faaliyetlerin amacı firmaların sürdürülebilir inovasyon yapmalarını sağlayacak destek mekanizmalarını en etkin şekilde uygulayabilmektir. Nihayetinde, kamu destekleri ile beraber teknoarklar eli ile yürütülen nitelikli programlar ya da teknoloji transfer ofisleri eli ile hızlandırılan üniversite - sanayi işbirliğine dayalı Ar-Ge çalışmaları aynı amaca yöneliktir.